

EESTI ÕPILASESINDUSTE LIIDU JA EESTI ÜLIÕPILASKONDADE LIIDU ÜHISPÕÖRDUMINE

Tallinn, 19.02.2025

Eesti Õpilasesinduste Liit (EÕEL) ning Eesti Üliõpilaskondade Liit (EÜL) said 17. veebruaril toetuste menetlemise infosüsteemi kaudu teada, et HTM kärbib noorte katuseorganisatsioonide toetusi vastavalt 40% ja 48% või 45 500€ ja 41 000€. See teade põhjustas organisatsioonides hämmingut, kuna varasem suhtlus ministeeriumiga viitas küll kärpevajadusele, kuid mitte niivõrd drastilisele vähendamisele. Veel 2024. aasta augustis ütles noortenõukogu kohtumisel minister E3 organisatsioonidele (Eesti Õpilasesinduste Liit, Eesti Üliõpilaskondade Liit ning Eesti Noorteühenduste Liit), et arvestada tuleb umbes 10% suuruse kärpega.

EÕEL ja EÜL mõistavad riigi vajadust kulutusi kokku hoida, ent otsustatud kärpemäär ei peegelda üksnes eelarvelist paratamatust, vaid kujutab endast ka ministeeriumi selget seisukohta meie koostöö vajalikkuse ja väärtuse osas.

Minister on eksitavalt püüdnud pisendada ja võrdsustada noorteühingute aastatoetust kõikidele strateegilistele partneritele jagatava toetusega. Kui teiste partnerite puhul on ministeerium strateegilisel tasandil otsustanud ühingute toetamise, siis noorteühingutele aastatoetuse maksmise näeb ette noorsootöö seadus. Tegemist on teadlikku erinevusega, mis on seadusena kehtinud Eestis juba paarkümmend aastat just seetõttu, et seadusandjad on mõistnud, et noorteühingutel on väga piiratud võimalused noorte huvikaitsealase töö isiklikuks finantseerimiseks.

Esialgsed hinnangud ja arvutused näitavad, et antud kärbe mõjutab kahe organisatsiooni tegevust määral, mis ei võimalda suuremat osa 2025. aastaks planeeritud tegevustest ellu viia. Arvestades, et organisatsioonide töö toimub juba täna suuresti vabatahtlikkuse alusel ning minimaalsete kuludega, ei ole meil ka liiga palju nõ “nice to have” töötajaid ega funktsioone, kust kärpida ilma suuremate kaotusteta.

EÕEL ja EÜL on aastaid pakkunud ministeeriumile kvaliteetset sisendit ning ellu viinud mitmeid haridus- ja noortevaldkonda toetavaid tegevusi. Seetõttu on küsitav, miks õpilaste ja üliõpilaste katusorganisatsioone võrdsustatakse peamiselt rakendustegevustele keskendunud ühingutega. Sellele probleemile oleksime kindlasti tähelepanu juhtinud, kui ministeerium oleks organisatsioone otsustusprotsessi kaasates võimaldanud kaasa rääkida hindamiskriteeriumite kujundamises. Kahjuks kinnitati need aga käskkirjaga ühekülgsest, ilma sidusrühmade arvamust kuulamata. Rakendustegevusi ellu viivaid organisatsioone on märksa lihtsam leida kui neid, kes esindavad olulisi huvigruppe ning kellel on suutlikkus esindada ka huvigrupi enamust. Samuti on lisarahastuse leidmine rakendustegevusteks oluliselt lihtsam. Tekib küsimus, kui mõistlik on piiratud vahendite tingimustes toetada laialdaselt kõiki ja kõike.

EÕELi ja EÜLi organisatsioonide ainulaadsus seisneb suuresti õpilaste ja üliõpilaste arvus, keda organisatsioonid esindavad. EÕEL esindab täna 197 liikme kaudu 112 000 õpilast ja EÜL 14 liikme kaudu 43 000 üliõpilast. Organisatsioonidesse kuuluvad noored, seal tegutsevad ning juhivad noored. EÕEL ja EÜL annavad noortele otsese võimaluse rääkida neid puudutavatel teemadel riiklikult kaasa ning toetavad oma tegevusega õpilasesinduste ja üliõpilaskondade võimekust enda eest seista. Noorte arvamust ei oska õigesti arvata ei koolijuhid, õpetajad, lapsevanemad, koolipidajad, ministeeriumi ametnikud ega minister, vaid ainult noored ise. Seepärast on riigil vaja noorte laiapõhist sisendit koondavaid katusorganisatsioone, mis aitavad otsustajaid poliitikakujundamisel, mitte ainult rakendamisel. EÕELi ja EÜLi arvamused ja tagasiside on olnud positiivse mõjuga haridusvaldkonna arendamisel ning vajalikud õigete otsusteni jõudmisel. Tänase kärpe juures aga eksisteerib reaalne oht, et seda kvaliteetset tagasisidet organisatsioonidel tulevikus pakkuda enam ei ole võimalik.

EÕEL ja EÜL suhtlevad veel ministeeriumiga, et leitaks vahendeid kärpe vähendamiseks, kasvõi kogu ministeeriumi, mitte ainult noorte- ja andepoliitika ressursside arvelt. Tänane kärpe ning ministeeriumipoolne puudulik ja vale kommunikatsioon kärpe suuruse osas ei ole meie jaoks mingil juhul aktsepteeritavad. Üle 40% suurused kärped on EÕELi ja EÜLi jaoks laastavad ning kokku umbes 86 000€ kokkuhoidmiseks hävitatakse Eesti noorte kodanikuühiskond. Kirjutame mure osas Teile, et hoida Teid kursis noortevaldkonnas toimuvaga ning palume, et võimaluse korral toetaksite meie ellujäämist poliitilisel tasandil.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ats Mattias Tamm

Juhatuse esimees

Eesti Õpilasesinduste Liit

/allkirjastatud digitaalselt/

Katariina Järve

Juht

Eesti Üliõpilaskondade Liit